

Uudistava matkailu maaseudun elinvoiman lähteenä



Rositsa Röntynen

rositsa.rontynen@jamk.fi

Jyväskylän ammattikorkeakoulu

**RURAL
FINLAND
TOURISM HUB**
2024 ————— 2026

Rositsa Röntynen (FT)

- kreikkalais-bulgariaalaistustainen suomalainen ☺
- juuri väitellyt tohtori (matkailun johtamisesta)
 - aiemmin LitM, KTK
- 2019- Jamk: Projektipäällikkö → Tuntiopettaja → Lehtori
 - Tourism Management –tutkinto-ohjelma
 - Future Factory –moduuli (projektihallinta, innovaatiot, yrittäjäyys)
 - matkailuhankkeita (projektipäällikkö, asiantuntija)
- (2014)2016-2018 Konneveden ja Rautalammin kunta: Projektipäällikkö
 - Matkailuhankkeet Etelä-Konneveden kansallispuiston ja matkailukohteen kehittämiseksi, Master Planin toteuttamiseksi
- 2013-2016 Sisä-Suomen lehti: toimittaja (freelance)
- Konneveden kunnan valtuutettu 2017-2021
- Konneveden asukas vuodesta 2010



iD [0000-0001-9314-4078](https://tiedejatutkimus.fi/fi/results/person/0000-0001-9314-4078)

<https://tiedejatutkimus.fi/fi/results/person/0000-0001-9314-4078>



<https://www.linkedin.com/in/rossib/>



Euroopan unionin
osarahoittama

1. Uudistavan matkailun lähtökohdat

**RURAL
FINLAND
TOURISM HUB**
2024 ————— 2026

Mitä on uudistava matkailu?

- Ei ole matkailutyyppi, vaan **asenne**.
- Uudistava matkailu on kehittynyt laajemmista uudistavan kehityksen käsitteistä. Pidemmin on tunnettu esim. *uudistava maatalous*.
- Uudistavan matkailun konsepti kehittyi **koronapandemian** vastaukseksi, tapana uudelleenrakentaa matkailu kestävämmältä ja vastuullisemmalta pohjalta.
- Uudistavan matkailun perspektiivillä maailma määritellään uudelleen **älykkääksi** järjestelmäksi täynnä yhteyksiä ja riippuvuuksia, eikä hyödynnettäväksi resurssiksi.



Kuva: Ales Maze / Unsplash



Euroopan unionin
osarahoittama

Määritelmä

- Voidaan väittää, että uudistavaa matkailua ei voida määritellä universaalisti, koska se on luonteeltaan **monimuotoista**: se vastaa todellisen maailman kulttuurikontekstia eikä perustu abstraktioihin ja pelkistykseen.
- Äskettäin on kuitenkin tuotettu työmääritelmä, joka sisältää tärkeimmät komponentit (Bellato, Frantzeskaki, & Nygaard, 2022):

*”Uudistava matkailu on **muuttava** lähestymistapa, jonka tavoitteena on toteuttaa matkailukohteiden **potentiaali kukoistaa** ja luoda **myönteisiä** nettovaikutuksia lisäämällä ihmisyhteisöjen ja ekosysteemien uudistumiskykyä. Se juontaa juurensa ekologisesta maailmankuvasta ja se **yhdistää alkuperäiskansojen ja länsimaisen** tieteen näkökulmia ja tietoja. Matkailujärjestelmiä pidetään erottamattomina luonnosta ja niiden on kunnioitettava maapallon periaatteita ja lakeja. Lisäksi matkailun uudistavat lähestymistavat kehittyvät pitkällä aikavälillä ja vaihtelevat paikasta riippuen, mikä **harmonisoi käytännöt sisäkkäisten elävien järjestelmien** elvyttämisen kanssa.”*



”Me ollaan sukupolvi, joka unohti, miten toimitaan oikein. Isäni sukupolvi vielä teki asioita oikein.”

Kyriakos Kotsoglou

Vice Governor for Tourism at REGION OF CRETE



Euroopan unionin
osarahoittama

Jatketaan samaan suuntaan...

- **Ei ristiriidassa** kestävän ja vastuullisen matkailun kanssa, vaan syvennetään ymmärrystä.

Kestävä matkailu	Vastuullinen matkailu	Uudistava matkailu
=TAVOITE	=TEOT	=VAIKUTUS
Fokus: globaali	Fokus: paikallinen (kohde)	Fokus: paikallinen globaalilla vaikutuksella; kohde ekosysteeminä
Tehtävät: abstraktit	Tehtävät: konkreettiset, yksilölliset	Tehtävät: konkreettiset ja yhteisölliset
Tasapainotetaan nykypäivän ja tulevaisuuden välillä.	Minimoidaan negatiiviset vaikutukset.	Proaktiivisesti luodaan positiivisia vaikutuksia. Tuotetaan arvoa ja toteutetaan täyden potentiaalin.



Miten päästään hyödyntämään uudistavaa matkailua käytännössä?

- Uudistava matkailu luo ennen kaikkea toivoa matkailun tulevaisuuteen.
- Uudistavan matkailun hyödyt saavutetaan kuitenkin vasta silloin, kun **käytäntöjä, esimerkkejä ja malleja** kehitetään, toimijoiden ja sidosryhmien **roolit** selkeytetään sekä muutoksen ja uudistuksen **tavoitteet** määritellään.
- Uudistavan matkailun ensisijainen huolenaihe on kohde, sen yhteisö, kulttuuri ja luonto, joihin uudistaminen kohdistuu.
- Harvoin puhutaan siitä, **kuka** ja **miten** todella uudistaa tai uudistumista edistää.



Kuva: Shane Rounce / Unsplash



Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistavan matkailun sidosryhmät

Uudistava matkailu perustuu ekosysteemiajatteluun – kaikki vaikuttaa kaikkeen. → Kaikki matkailun arvoketjun osallistujat ovat uudistavan matkailun sidosryhmiä ja osallistuvat itsensä ja ympäristönsä muuttamiseen ja uudistamiseen.

ENSISIIJAISET

TOISSIIJAISET,
FASILITOIVAT

- Uudistamisen voima parhaimmillaan löytyy **kävijän** ja **paikallisten** kohtaamisesta.
- **Matkanjärjestäjät**, matkatoimistot yms. toimivat välittäjinä, avustajina, jotka yhdistävät paikalliset ja matkailijat, laativat / kokoavat matkan ohjelman siten, että se johtaa uudistamiseen.
- **DMO:t** eivät keskity markkinointiin vaan omaisuudenhallintaan.
- **Digiteknologia** mm. välittää uudistavia periaatteita ja edistää matkailijoiden ja paikallisten välistä suoraa kontaktia.
- **Luonto** on elämän tukijärjestelmä. Se ei ole erillistä ihmisistä vaan täydentää heitä.
- **Kulttuuri** on voimavara, kollektiivisen älyn lähde, kohteen konteksti.

AINUTLAATUISET



Euroopan unionin
osarahoittama

Ideoita uudistavan matkailun työkaluista

1. **vapaaehtoismatkailu** – Mahdollistaa transformatiivisen kohtaamisen paikallisten ja matkailijan välillä. Paikalliset saavat apukäsiä ja uusia ideoita. Kävijät saavat tyydytystä ja merkityksellisyyttä. Molemmat ryhmät osallistuvat kulttuurivaihtoon. EETTISYYS!
2. **hyväntekeväisyys ja varainkeruu** – Raha ei ole uudistavan matkailun keskiössä, mutta rahalla voi saada sitä, mitä kohde kaipaa. Jotkut tutkijat ehdottavat, että jos halutaan positiivista vaikutusta kohteelle, ei kannata sinne ollenkaan lähteä, vaan lähettää rahaa – mutta sitten kyse ei ole matkailusta. Vierailun aikana/seurauksena voi järjestää varainkeruukampanjoita kohteen edistämiseksi/ennallistamiseksi.
3. **laaja sidosryhmien osallistaminen** – matkailun suunnitteluun ja päätöksentekoon, yrittäjyyteen ja työllistymiseen; aidot tarpeet ja uudet ideat nousevat esille
4. **viestintä ja vaikuttaminen** – NykYTEKNIKAN avustamana jokainen kävijä tai asukas voi nostaa esille haasteita ja onnistumisia tai laajentaa tietoisuutta kohteesta.
5. **määräykset, strategiat** – Uudistava matkailu ei ilmene vain aktiviteettitarjontana, vaan joskus myös (paikallis-)viranomaisten asettamina matkailumääräyksinä ja rajoituksina, joiden tarkoituksena on ajaa sidosryhmiä kohti uudistumista.



Video saatavilla [tästä](#).



Paikallista taikaa – matkailua uudistavalla otteella



Euroopan unionin
osarahoittama

2. Uudistava matkailu maaseudulla

**RURAL
FINLAND
TOURISM HUB**
2024 ————— 2026

Uudistava matkailu maaseudulla

Maaseutu on matkailijan ja paikallisen välisen kohtaamisen luonnollinen ympäristö.

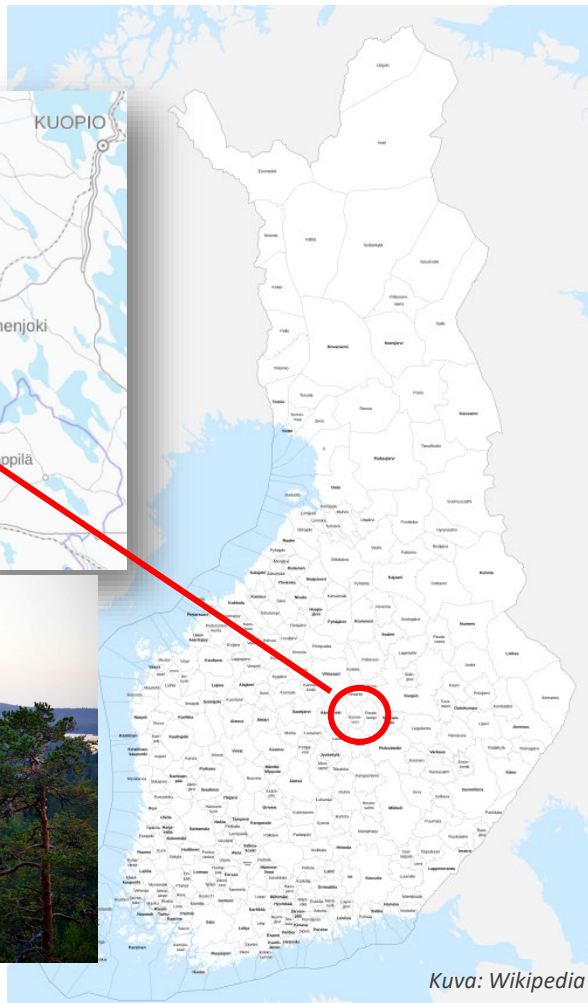
Uudistava matkailu voi edistää maaseutua, maaseutumatkailua ja maaseudun uudistamista monin tavoin. Tässä kolme keskeistä tapaa:

- 1. Resurssien vahvistaminen** – Uudistava matkailu voi tuoda apukäsiä sinne, mistä ne puuttuu. Maaseudulta, varsinkin kolmannen sektorin toiminnasta puuttuu tekijöitä ja talkoohenki murenee. Tämä ei koske vaan aikapanostusta ja fyysistä suoritusta, vaan tuoreita ideoitakin.
- 2. Elinvoimaisuus ja työllisyys** – Uudistava matkailu edistää yhteisön osallistumista matkailun kehittämiseen ja toteuttamiseen, luo työmahdollisuuksia ja parantaa alueen elinvoimaisuutta samalla kun matkailijat saavat aitoja ja henkilökohtaisia kohtaamisia paikallisten kanssa.
- 3. Kulttuurin vaaliminen ja luonnonsuojelu** – Suuri osa kulttuurin ja luonnon voimavaroista sijaitsee maaseudulla. Uudistava matkailu korostaa paikallisen kulttuurin ja perinteet sekä ottaa huomioon luonnon hyvinvoinnin.



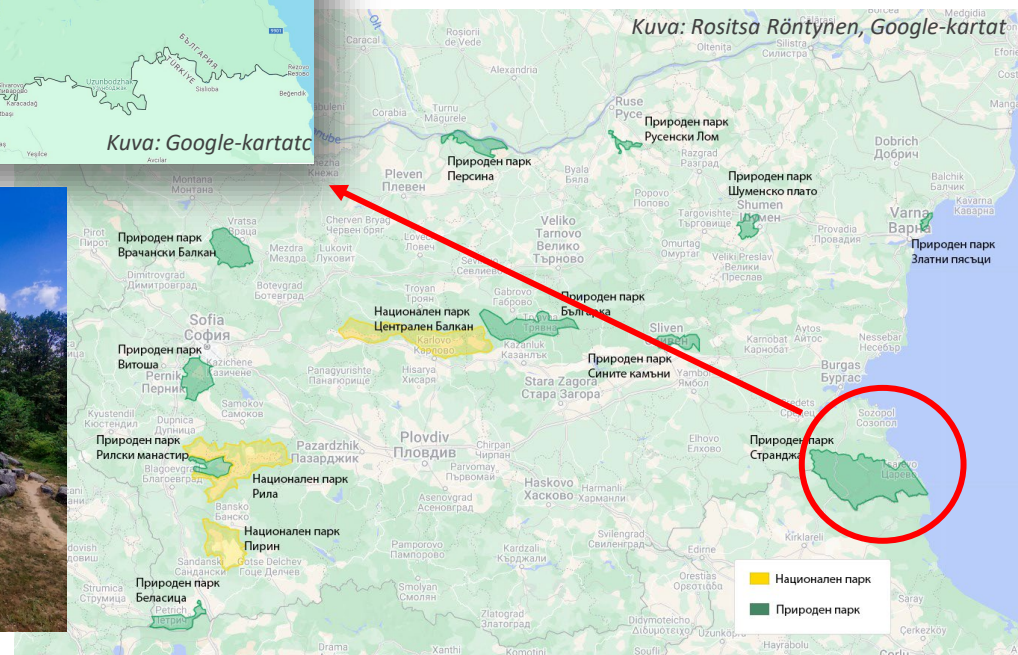
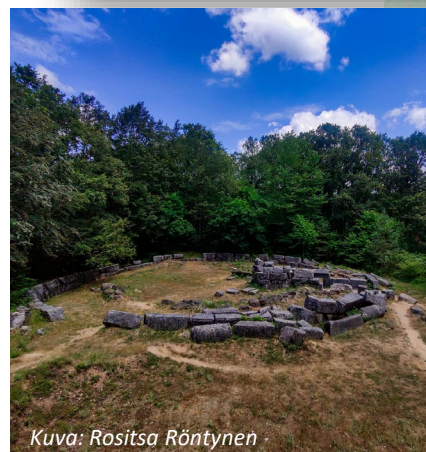
Esimerkit kahdesta maaseutumatkailukohteesta

Etelä-Konnevesi:



Kuva: Wikipedia

Strandzha (Bulgaria):



perustuu luonnonpuistoon,
1% maan pinta-alasta, asutettu



Euroopan unionin
osarahoittama

Matkailu maaseudun uudistajana ja kehittäjänä

Etelä-Konnevesi:

"Ajatellaanpa kuntiamme. Mitä muuta täällä voidaan kehittää paitsi matkailua? Meidän on pidettävä kiinni matkailusta – se ylläpitää ja kehittää meitä."

Strandzha (Bulgaria):

- *"Tämä paikka ei voi olla muuta kuin turistikohde. Muuten emme voi kannustaa ihmisiä asettumaan tänne."*
- *"Strandzha on yksi Bulgarian köyhimmistä ja autioituneimmista alueista, jolla ei ole mitään mahdollisuuksia toipua. Matkailua on kehitettävä alueellisen kehityksen nimessä."*

Paikallisten rooli matkailussa

Etelä-Konnevesi:

"Jokainen paikallinen on Konneveden käyntikortti vierailijoita kohdatessaan." – viestintä ja osallistuminen matkailukokonaisuuteen

"Kohtaamiset paikallisten ja heidän kulttuurinsa kanssa kiinnostavat vierailijoita – esimerkiksi eläkeläiset voisivat olla mukana. Tämä on hyvinvointia, kun vierailijat voivat hankkia paikallista tietoa ja taitoja."

"Kyläyhdistykset [...] tuntevat alueen parhaiten ja voivat antaa matkailutuotteelle syvyyttä. Kun opas tuntee alueen hyvin, kokemuksesta tulee aito ja turistit kokevat saaneensa enemmän kuin odotettiin."

– aitous tuo arvoa kävijälle; perinteisen tiedon kantajat

"Paikallisväestön osallistuminen matkailupalveluihin edistää kestävyyttä edistämällä suomalaista kulttuuria ja luomalla taloudellisia mahdollisuuksia ja kulttuurivaihtoa paikallisille." – laaja osallistaminen; uusia ideoita

Strandzha (Bulgaria):

"Paikalliset puhuvat ilman ja vesien parantavista vaikutuksista. Onko se totta, en tiedä." – viestintä, ns. puskaradio

"Brashljanin kylässä on historiallisen perinnön yhdistys. Järjestetään yhteisöllisiä kokoontumisia, leivotaan zelnik-piirakoita, tanssitaan ja lauletaan." – perinteisen tiedon säilyttäminen ja välitys

"Brashljanin museoita hallinnoi yhdistys kulttuuriministeriön sijaan. Tällä tavoin emme ole yhtä riippuvaisia viranomaisista." – ketteryyttä ja paikallista päätöksentekoa

Maaseudun uudistamisen tarve

Etelä-Konnevesi:

"Kyläyhdistyksen alkaa olla veteraaneja. Toiminnassa on ideaköyhyyttä ja se hiipuu. Yhdistys voi tulevaisuudessa vetää tapahtumia, kunnostaa pusikoituneet historialliset kyläpolut ja kyltittää ne – mutta ei nykyisillä resursseilla!" – sekä apukäsien että uusien ideoiden tarve

Strandzha (Bulgaria):

"Tästä vuodesta lähtien Brashljanissa ei ole enää yhteisöllisiä kokoontumisia. Naiset ovat nyt hyvin vanhoja, eikä nuoria saada osallistumaan." – tarve osallistaa nuoret

"Brashljanissa ei tänä vuonna enää ole yhteisöllisiä kokoontumisia. Maaseutumatkailu kukoisti, mutta nyt jäljellä on vain kolme iäkästä naista. Kun ihmiset näkevät, ettei mitään tapahdu, he eivät palaa." – uudistuksen puute ja seuraukset matkailuun

3. Vapaaehtoismatkailu uudistamisen työkaluna

**RURAL
FINLAND
TOURISM HUB**
2024 ————— 2026

Vapaaehtoismatkailu uudistamisen työkaluna

- Matkailumuoto, jossa vieraillaan kohteessa ja osallistutaan paikallisiin projekteihin, yleensä liittyen paikallisyhteisöön tai luontoon
- Vapaaehtoismatkailu = Matkailu + Vapaaehtoisuus
- Suomen verohallinnon mukaan vapaaehtoistyö on palkatonta, tilapäistä, eikä se edellytä ammattitaitoa.
- Matkanjärjestäjän näkökulma: vapaaehtoismatkailu on ostettava matka, jonka aikana on mahdollista tehdä vapaaehtoistyötä
- Uudistava matkailu asettaa hyvinvoinnin voiton edelle ja edistää vaihtoehtoisia talousmalleja, jotka luovat yhteistä ei-rahallista arvoa taloudellisen hyödyn ohella kohteessa. Vapaaehtoisuus on ei-kapitalistinen työvoimamuoto.
- Vapaaehtoismatkailu on uudistavan matkailun päätyökalu:
 - toteutuu matkailijan ja paikallisen välisessä aidossa kohtaamisessa
 - osallistaa vierailijaa kohteessa
 - kun eettisesti toteutettu:
 - perustuu kohteen / paikallisyhteisön aitoon tarpeeseen, eikä lavasta tilanteita miellyttääkseen matkailijoita
 - paikkaa puuttuvia resursseja, muttei vie olemassa olevia / potentiaalisia työpaikkoja
 - UUDISTAA!



Myyttejä vapaaehtoismatkailusta Suomessa

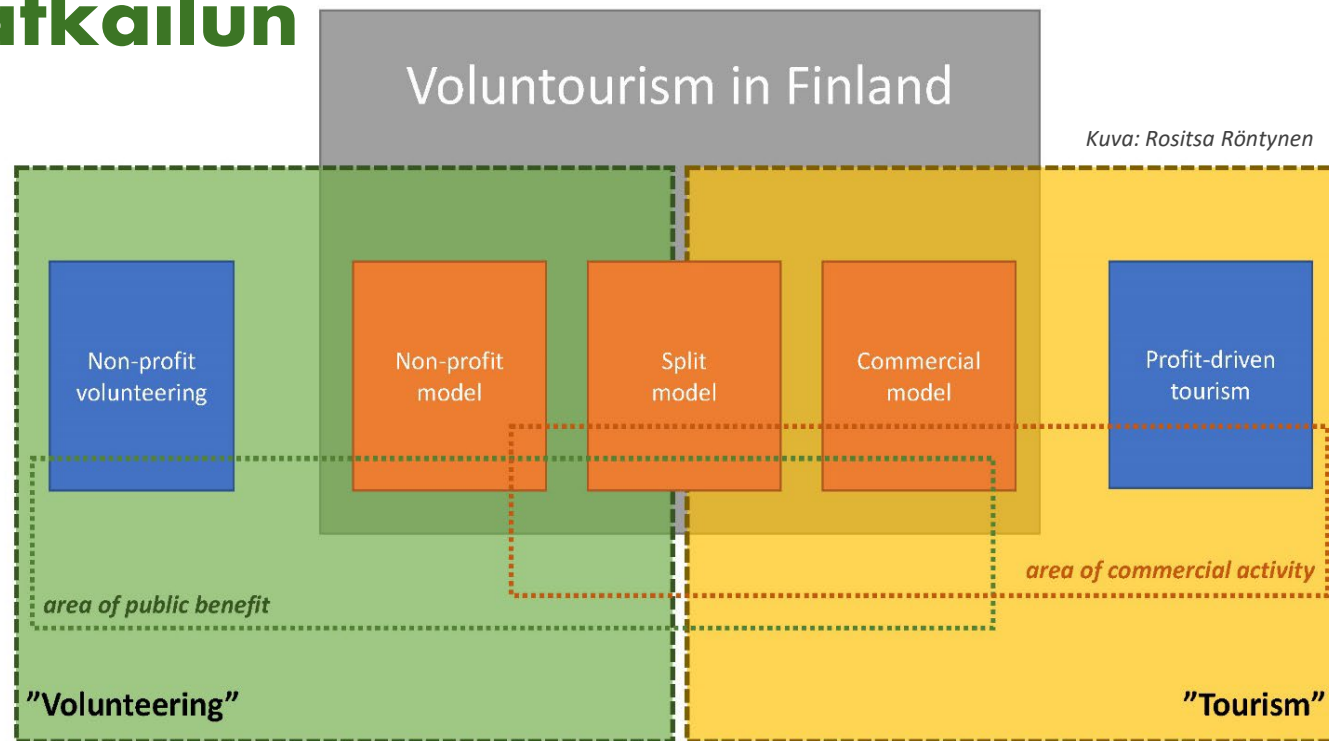
- ”Onko muka olemassa pakotettuakin matkailua?”
- **Vapaaehtoismatkailussa ei liiku rahaa.** → Majoitus, ruoka, kuljetus, ohjaus aiheuttavat kuluja – matkailija maksaa niistä joko rahalla tai omalla työpanoksella. Lisäksi monet matkailijat maksavat mielellään mahdollisuudesta päästä tekemään, lähelle paikallisia, aitoon tilanteeseen.
- **Vapaaehtoismatkailun tehtävä on lieventää köyhyyttä kehitysmaissa.** → Riippuu paikallisesta tarpeesta. Vapaaehtoismatkailu voi perustua kulttuurivaihtoon. Sen uudistava voima piilee aidoissa kohtaamisissa. Suomi myös tarvitsee uudistamista – ei vain fyysistä tai ajallista suoritusta, myös ideoita, perspektiivejä.
- **Vapaaehtoismatkailu vie paikallisten työpaikat.** → Jos on huonosti suunniteltu ja johdettu, kyllä. Mutta on myös paljon tehtäviä, jotka eivät työllistä. Esimerkiksi Keski-Suomessa on paljon hevostiloja, monet niistä niin pieniä, etteivät ne ole lomituspalvelun piirissä, joten vapaaehtoismatkailijat voisivat tarjota kipeästi kaivattua apua.
- **Vapaaehtoiset vievät matkailukapasiteetin ja sitä ei voi käyttää kaupallisesti.** → Ei, jos sesongin ulkopuolella.
- **Yritys ei saa järjestää vapaaehtoistoimintaa.** → Selkeää rajanvetoa ei ole, mutta jos vapaaehtoisuus on vapaata kansalaistoimintaa, vapaaehtoisella pitäisi olla mahdollisuus päättää mihin ja minkä asian puolesta hän aikaansa lahjoittaa, riippumatta siitä, minkä tyyppinen organisaatio on taustalla.



Vapaaehtoismatkailun toimintamallit

Voittoa tavoittelematon malli

- Vierailija saa matkailun ydinpalvelut, kuten majoituksen, ateriat ja kuljetukset, vapaaehtoistyönsä vastineeksi.
- Matkailijan, vastaanottajan ja mahdollisen välittäjän välissä ei tapahdu (merkittäviä) rahallisia transaktioita.
- Matkailija kuluttaa omia resurssejaan (rahaa, vapaa-aikaa) käyttääkseen muita palveluita kohteessa, mm. käymällä nähtävyyksissä ja paikallisissa tapahtumissa.
- Vapaaehtoistoiminta pidetään keskiössä.
- Isäntänä tai vastaanottajana toimii yleensä voittoa tavoittelematon organisaatio (yhdistys, seura tai yksityishenkilö ja hänen perheensä).
- Vierailu voi kestää viikosta vuoteen – ei riipu matkailijan maksukyvystä.



Jaettu malli

- Henkilö selvästi näkee itsensä matkailijana, mutta etsii vaihtoehtoisia kohteita tai uudenlaista tekemistä.
- Matkaa markkinoidaan "pakettina", johon kuuluvat matkailupalvelut ja vapaaehtoistoiminta irrottamattomina elementteinä, mutta valmismatkalain kannalta ei muodostu matkapakettia.
- Majoitus ja matkailupalvelut ovat selkeästi hinnoiteltuja ja henkilö on valmis maksamaan niistä. Ratkaiseva rooli kohteen valinnassa kuitenkin on vapaaehtoistehtävällä, joka tuottaa vierailulle lisäarvoa.
- Pyyteettömyys ja kaupallisuus vierailun elementteinä pysyvät erillisinä ja selkeinä.
- Taustana voisi toimia myös yhteistyö voittoa tavoittelevien ja tavoittelemattomien organisaatioiden välissä, esim. samassa kylässä.
- Vierailun kesto yleensä ei ole kovin pitkä, koska se riippuu matkailijan loman pituudesta ja maksukyvystä.

Kaupallinen malli

- Matka tai vierailu on ostettavissa tavallisena, kaupallisena matkailupakettina, johon kuuluu matkailupalveluiden lisäksi vapaaehtoistehtäviä. Henkilö "ostaa" paikkansa vapaaehtoisena.
- Paitsi matkailun perustehtävät, vapaa-ajan aktiviteetitkin ovat mukana.
- Paketti on yleensä matkanjärjestäjän tarjoama, mutta siihen kuuluvat yksittäiset palvelut voivat olla sekä voittoa tavoittelevien että tavoittelemattomien tahojen tuottamia.
- Vierailu riippuu matkailijan maksukyvystä ja vapaa-ajan jakson pituudesta.



**Euroopan unionin
osarahoittama**

Onko vapaaehtoismatkailua Suomessa?

☀️ Join Our Wellbeing Center as a Volunteer in Tammisaari, Finland! ☀️

Welcome to our vibrant center for wellbeing, nestled in the picturesque town of Tammisaari in Southern Finland!

We're seeking enthusiastic volunteers to join our community starting march 2025. This is a unique opportunity to live, work, and grow in a dynamic environment dedicated to courses, retreats, and art.

What We're Looking For

We welcome applications from:

- Reliable and independent individuals
- Those who thrive in community living
- People excited to contribute their unique talents
- Flexible and self-motivated personalities
- Individuals comfortable managing their own tasks

Commitment We prefer volunteers who can stay for at least 1 month, but longer stays are even better!

Your Role as a Volunteer

As an integral part of our residential community and work teams, you'll contribute approximately 25 hours per week. Your tasks may include:

- Supporting events and retreats (organizing, cleaning, etc.)
- Painting, gardening, and maintenance work
- Helping with decorating projects throughout the building
- Contributing to the daily life of our community

Community Engagement

- Participate in weekly sharing circles for volunteers
- Become a valued part of our thriving community

****Bonus**:** Enjoy select weekly classes and events for free, and use our spaces for your own practice when available!

Accommodation & Living

- Live on the top floor (4th) of our main building
- Share a room with another volunteer or have your own, subject to availability
- Weekly groceries provided for breakfast, lunch, and dinner
- Participate in communal cooking: volunteers take turns preparing lunch for the group

Important Notes

We can only accept volunteers with a European passport or appropriate visa. Unfortunately, we cannot assist with visa applications.

Ready to Join Us?

If this sounds like the perfect opportunity, please fill in this form and we will come back to you within 24 hours 😊 We are looking for people starting from February!

We're excited to welcome you to our community!



Hello everyone! I have a request for a volunteer (or a couple) for a few weeks in June on the west coast of mid-Finland! I offer a room and food (but I'd prefer if you do the cooking 🍳). There is also space for a van, for instance.

Me and my 19 yr old son live in the countryside, we have a cat and a dog, and I also run a cathostel (for paying guests 😊). My son will be working elsewhere in the summer, so I could use another pair of hands. I plan to build two more rooms in the hostel, our sauna needs a partition...Our summer is short, lots of things to paint! Maybe some gardeninghelp would be nice as well.

The village is small, no buses in the summer, so it's quiet. Can't promise beautiful weather - it may or may not rain ☺️. The river is close by, I have a canoe and sup-board you can use. And we have an extra bike to get around on. We speak Swedish, Finnish and English. I also speak German and a bit of Spanish and French.



Our small familyfarm in South-west archipelago of Finland is looking for couples (the best case scenario) to stay and work with us anytime during May-September. Our homestead that's in a process of turning into a farmstead is located in an island near a lively village. We have some heritage breeds, garden and we offer this farm stay & live like a local- experiences through Airbnb. Following summer we would love to improve our cottages and we would need someone who has skills in woodworking (building terraces and small structures). Another dream of mine is to have at some point an outdoor wood fired oven or a pizza oven. Also gardening experience or/and cooking skills is appreciated. Me and my husband are working also elsewhere so our time is very limited at home and sometimes even help with farm animals is likely to be needed. Like said, we have few small cottages to choose from where you can stay. Here is some photos from our homestead and I would love to answer your questions when you have truly processed the possibility for you to come here 🙏 I'm limiting my time in social media and try to be more with the family so I'll do my best to get to you all.

Summer time in Finland. Gardening in hobby mini farm. 1.5.2025-30.9.2025. We have rooms for 3 person. Minimum 2 weeks period.



Garden work 🌱

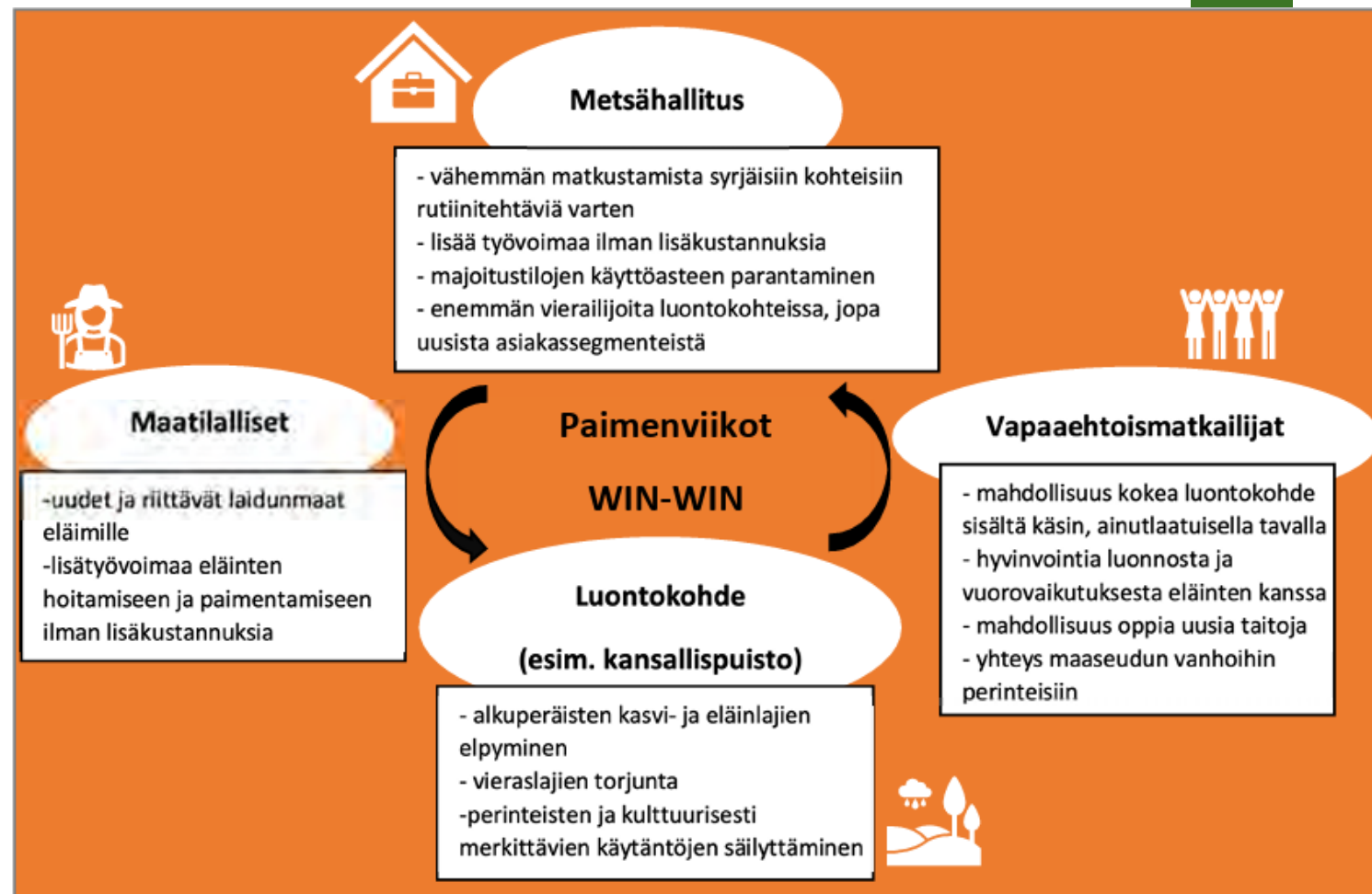
Kuvat: Facebook ryhmistä



Euroopan unionin
osarahioittama

Esimerkki: Metsähallituksen paimenviikot

- Yritysvetoisetkin paimenlomat on olemassa.
- Asiakkaat: kaupunkilaiset, lapsiperheet. Kotimaan vapaaehtoismatkailuun keskittyvät myös suomalaiset, jotka eivät halua lentää.
- Motivaatio, joka selittää Metsähallituksen konseptin menestystä: yleishyödyllisyys + yhteinen omistajuus (tehdään jotain ”meidän” luonnon hyväksi)



Kuva: Rositsa Röntynen



Euroopan unionin
osarahoittama

Esimerkkejä vapaaehtoisten tehtävistä Suomessa

Luontokohteissa:

- Eläintenhoito: hevosia, lampaita, lehmiä, koiria; yksinkertaisia tehtäviä kuten juomaveden vaihtamista tai rapsuttelua
- Retkeilyrakenteiden huolto ja kunnostus
- Uusien retkeily- ja kävelyreittien tekeminen
- Vieraslajien torjunta
- Rantojen ja risukoiden siistiminen
- Laittomien kaatopaikkojen siivoaminen
- Öljyyntyneiden rantojen ja eläinten puhdistaminen

Maaseudun yhdistyksissä:

- kylätalojen, kotiseutumuseoiden tai muiden kylien rakennusten maalaaminen ja pienet korjaustyöt, ikkunoiden pesu
- seura ikääntyneille, villasukkien kutominen ikäihmisille
- nuoriso- ja taideleirejä
- tapahtuman järjestäminen

Maaseutumatkailuyrityksissä:

- tilatyöt
- puutarhatyöt
- kaikki, joka ei ole yrityksen kaupallista toimintaa



Missä Suomi tarvitsee uudistamista?

TIEDOTTEET, UUTISET - 25.5.2023

[#hyvinvointi](#), [#Kansalaisareena](#), [#vapaaehtoistoiminta](#), [#vapaaehtoistyö](#), [#vapaaehtoisuus](#)

Uusi laskelma: Hyvinvointia lisäävän vapaaehtoistyön arvo on Suomessa lähes 3,2 miljardia euroa vuosittain

Ennenkokematon tarve: 120 vanhusta odottaa vapaaehtoista ystävää Tampereella

Palkaton tapahtumatyö merkitsee usean suomalaisen kesätapahtuman onnistumiselle paljon. Taloudellisen hyödyn lisäksi tapahtuman tunnelma muodostuu pitkälti talkoolaisten tekemisen meaningistä. Kajaanin Runoviikollakin esiintyjät pidetään tyytyväisenä vapaaehtoisten voimin.

→ Miten tämä luku muuttuisi, jos siihen lisättäisiin osallistettujen matkailijoiden vaikutus?

→ vanhustenhoito

→ tapahtumien järjestäminen

→ kyläyhdistysten toiminta



Euroopan unionin
osarahoittama

4. Muita uudistavan matkailun esimerkkejä

**RURAL
FINLAND
TOURISM HUB**
2024 ————— 2026

Esimerkki: Koulutusmatka Etelä-Saksaan

Video: kurssin opiskelijat

- Intensiivinen kurssi, Erasmus+ lyhytvaihtona
- Tavoite: oppia innovaatioista ja kansainvälisyydestä mahdollisimman lähellä oikeaa työelämää
- 3 korkeakoulua: Suomi, Alankomaat, Saksa
- Jamkilta kv-ryhmä: Suomi, Sri Lanka, Nigeria, Yhdysvallat, Puola, Kiina, Vietnam, Pakistan
- Kohde: Bodensee-järvi, majoitus Überlingen –pikkukaupungissa
- Kehittämiskohde: Pferdehof Birkenweiler (Frickingen) – maatila, joka pelastaa hylättyjä hevosia ja muita eläimiä
- Mistä idea lähti? – Saksan korkeakoulun professori on maatilan naapuri ja oli huomannut tarpeet (markkinointia, talouden kasvattamista, ajanpuute, uusia ideoita, apukäsiä). Korkeakoulujen välillä oli jo toimiva yhteistyökuvio.
- Kaikki panostettiin kehittämiseen – opiskelijat ja opettajat.
- Kehittämiskohteen ja kehittäjien välistä rahanvaihtoa ei tapahtunut.
- Lisäksi tutustuttiin alueeseen matkailullisesti ja käytettiin paikallisia palveluita.
- Tulokset: apua maaseutukohteelle sen aitojen tarpeiden mukaan (varainkeräyskampanja, some-kanavia ja –sisältöä, tutotteistamista ja toimintamalleja); lisäksi panostettiin sekä nykyhetkeen että tulevaisuuteen auttamalla maatilaa levittämään nuorille ymmärrystä eläinten arvosta

ALKUPERÄISENÄ TARKOITUKSENA EI OLLUT MATKAILU, EIKÄ UUDISTAMINEN...

Lisätietoa: <https://arena.jamk.fi/en/arena-public/design-thinking-and-regeneration-beyond-borders/>

Video saatavilla [tästä](#).



Esimerkki: Enontekiön kylät: uudistamista tarinallistamisen avulla

- Tarinallistaminen ei ole pelkkää markkinointia. Tarinan avulla välitetään paikallista tietoa ja paikan aitoja elementtejä, siis merkityksellisyyttä.
- Enontekiön kylät –hanke ja Tarinakone Oy yhteistyössä ovat luoneet jokaisen Enontekiön kylälle tarinan.
- Tavoite: tuoda esille jokaisesta kylästä paikallisille tärkeimmät asiat sekä jokaisen kylän erottuvuustekijät ja ainutlaatuiset asiat
- Videohaastattelu projektista: <https://tarinakone.fi/blogi/enontekion-kylien-tarinat-i-tarinavilla/>
- Kaikki tarinat: <https://enontekio.fi/fi/kunta-ja-paatoksenteko/tutustu-enontekioon/enontekion-kylaesittelyt>

Muita esimerkkejä maaseutumatkailun tarinallistamisesta:

Etelä-Konnevesi (kohde)

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=sM1kl4gOxB>

Videohaastattelu: <https://www.youtube.com/watch?v=bnkYjf2iYb0>

Nukula (yritys)

Videohaastattelu: <https://www.youtube.com/watch?v=rfGBD0vs7sA>

Jättiläisenmaa (yritys)

Videohaastattelu: <https://www.youtube.com/watch?v=ZAIUmezn5SQ>



SIJAINTI

Kilpisjärvi sijaitsee Norjan rajan vieressä Käsivarren huipulla noin 170 km päässä Hetan kylästä.

ASUKASLUKU

Noin 165

NÄHTÄVYYDET

KILPISJÄRVI

Kun matkaat aina Suomen Käsivarren peukaloon asti, lähelle Norjan rajaa, löydät Enontekiön kylästä kuuluisimman. Se on meidän tarunhohtoinen, pieni mutta elinvoimainen Kilpisjärvi. Kylän maisemaa maalaat kansainvälisestikin kauneudeltaan tunnettu Saanatunturi.

Saanan luonne on jyrkistä ja vaikuttavista piirteistä huolimatta pehmeä, aika on ehtinyt kuluttaa sen särmii pois. Tunturi onkin nimensä mukaisesti kuin ikaikainen kääpä, jolla riittää viisautta jaettavaksi jokaiselle kulkijalle. Revontulten loistaessa Saanan yläpuolella kauniilla tähtitaivaalla, voit kuulla sen myhäilevän tyytyväisenä. Aivan kuin se tietäisi elämän salaisuuden.

Norjan ja Ruotsin puolelta kilpisjärveläisiä tervehtivät vuorten huiput. Ilmassa voi aistia jäämeren hyisen, mutta samalla niin puhdistavan viiman. Ota keuhkot täyteen ilmaa, ja anna Saanan kuiskia sinulle salaisuutensa. Tämä kolmen valtakunnan rajalla sijaitseva kylä on aina täynnä tarinoita ja ystäviä.

KILPISJÄRVEN KYLÄ sijaitsee Suomen käsivarren "peukalossa", aivan Norjan ja Ruotsin rajalla. Kilpisjärvi on historiallisesti hyvin nuori kylä, sillä kylän suomalainen historia alkaa vasta 1900-luvun alkupuolelta. Aikaisemmin Käsivarren suurtunturit ovat olleet saamelaiden elin- ja nautinta-alueita. Vuonna 1915 tulivat ensimmäiset asukkaat Kilpisjärven kylään. Myöhemmin Lapin sota tuhosi kuitenkin asutuksen.

Sijaintinsa puolesta Kilpisjärvi on keskeisellä paikalla kuljettaessa Suomesta Jäämeren rantaan, Ykkönpäähän. Jo vuosisatojen ajan Kilpisjärvi



SIJAINTI

Nunnanen sijaitsee Enontekiön itäpuolella Peltovuoman kylästä kääntäytävällä risteyskierroksella pohjoiseen käsin noin 40 km päässä Hetan kylästä.

ASUKASLUKU

Noin 70

NÄHTÄVYYDET

NUNNANEN

Nunnanen on kylä, jossa ei nimestään huolimatta ole tietävästi yhtään nunnaa. Niitä on kyliltä kyllä etsitty myös kansainvälisten vieraiden voimin. Tarinoissa kerrotaan lasta odottavasta nunnasta, joka on luostarista karkotettuna lähtenyt vaeltamaan kahta pohjoista. Nunnasta on pitkän vaeltamisen jälkeen viimein päätynyt Velttojärven rannalle ja jäänyt sinne asumaan. Ehkä Nunnanen nimen tausta on tässä tarinassa. Joka tapauksessa kylässä on aivan omanlaisensa rauhallinen tunnelma, sellainen pehmeä uutuinen. Porot käyskentelevät metsissä jäkälän perässä. Kun kylästä jatkaa Kalmakallion suuntaan, pääty pian Hietatievoille. Dyynialueen maisema on ainutlaatuinen. Nunnanen on upea paikka elää rauhallista elämää. Vieraille kylä on paikka, jossa on aikaa nähdä ja kokea. Täällä voit myös halutessasi hiljentyä luonnon äärellä kuin pyhässä paikassa.

NUNNANEN KYLÄ SIIJAITSEE Enontekiön kunnan itäosassa. Nunnanen naapurina on Enontekiöllä Peltovuoman kylä. Kittilän kunnan puolella lähin naapurikylä on Puju. Kylän perimätieto kertoo, että kylä olisi saanut nimensä kylään aikanaan kulkueuteesta nunnasta, mikä lienee tapahtunut 1400-luvulla. Nunnanen nimi tulee todennäköisimmin kuitenkin saamenkielen sanasta "njunni", joka tarkoittaa "nendä, nenäke". Kylä sijaitsee harjun nokalla, mikä erityisen selvästi näkyy idästä päin tultaessa. Kylä tuhoutui täysin sodan aikana ja sitä on jälleenrakennettu vuodesta 1945 lähtien.

Kyläalueeseen kuuluvat keskeisesti Velttojärvi ja Venejärvi. Kylä voidaan jakaa kolmeen alueeseen: Venejärvenrantaan, Keski-Venejärven ja Porotioien

Kuva: Enontekiön esite



**Euroopan unionin
osarahioittama**

Esimerkki: Hawkill ja uudistava matkailu

- Nuuksion alueen yritys tarjoaa majoitusta, ruokapalveluita, sekä luontomatkailuaktiviteettejä.
- Osana aktiviteettitarjontaa on tuotteistettu mm. linnunpönttö- ja hyönteishotellityöpajoja, lupiinien hävitystä, heinän niittoa (**vapaaehtoismatkailua**) sekä retkiä, joiden avulla välitetään tietoa biodiversiteetistä ja luontokadon ehkäisystä (**viestintä, tiedonvälitystä**).
- Lisäksi 10% kyseisten työpajojen ja retkien tuotosta lahjoitetaan paikallisen ViaDia-järjestön ruoka-aputyöhön (**hyväntekeväisyyttä**).

Lisätietoa ja tuotekortit:

<https://www.hawkill.fi/ohjelmaa-luonnossa/kesaaktiviteetit/>

Linnunpönttö- tai hyönteishotelli-työpaja

Linnut ja hyönteiset ovat asuttaneet Nuuksion metsiä jo kauan ennen meitä. Kuitenkin luontokato koskettaa myös täällä Pohjolassa ja meidän on tehtävä kaikkemme sen hidastamiseksi ja estämiseksi. Nikkaroidaan siis yhdessä linnunpönttö tai hyönteishotelli!

Linnunpönttö-työpaja: Ohjelman aikana tutustutaan erilaisiin linnunpönttöihin – mitä lintulajeja alueella asustaa ja millaisia koteja ne suosivat. Jokainen saa rakentaa oman linnunpöntön ja lopuksi myös viemme pöntöt luontoon.

Hyönteishotelli-työpaja: Ohjelman aikana perehdytään metsän ja suoalueen ekosysteemiin – mikä hyönteisten merkitys on kokonaisuudessa. Jokainen rakentaa oman hyönteishotellin ja lopuksi viemme hotellit suolle.

Ryhmäkoko: 1–10 henkeä (max.)

Kesto: n. 90 min

Kausi: ympäri vuoden

Työpajojen tuotosta 10% lahjoitetaan paikallisen ViaDia-järjestön ruoka-aputyöhön.



Kuva: Hawkill verkkosivut



Euroopan unionin
osarahoittama

Esimerkki: Nordic Lakeland

Missio:

Every trip deserves local experiences

Lisätietoa: <https://nordiclakeland.com/>



Kuva: Nordic Lakeland verkkosivut

Ready to Fall in Love with Central Finland?

Experience authentic Finnish
nature with locals

- startup
- kv-asiakkaille
- takuulähtöjä (retkiä, aktiviteetteja)
- verkkokauppa (saavutettavuus!)
- kulttuuri & luonto, "culture in nature"
- paikallisia oppaita
- omia ja yhteistyökumppaneiden tuotteita



**Euroopan unionin
osarahoittama**



Konnevedellä torjutaan vieraslajeja mobiilipelin avulla

ma 02.06.2025 09:25 Riku Tulla



KUUNTELE

Kuntalaiset voivat kesän aikana ansaita rahaa hävittämällä Konneveden alueelta lupiineja ja jättipalsameja. Jokainen voi osallistua tempaukseen lataamalla Crowdsorsa-mobiilipelin omaan älypuhelimeen ja jalkautumalla luontoon.

Esimerkki: Vieraslajien torjunta mobiilipelillä

- kunta + teknologia avustamassa uudistamista
- hyötyjä: ekologisia (luonnontila parannetaan), sosiaalisia (hyvinvointia luonnonkäynnistä)
- rahallinen korvaus ei merkittävä, lähinnä lisämotivaatiotekijä (käytännössä kyse on vapaaehtoistoiminnasta)
- Mutta: miksi osallistetaan vain kuntalaisia, kun Konneveden väestömäärä kaksinkertaistuu kesäisin? → HYÖDYNTÄMÄTÖNTÄ POTENTIAALIA

Koko uutinen: <https://konnevesi.fi/konnevedella-torjutaan-vieraslajeja-mobiilipelin-avulla/>



Euroopan unionin
osarahoittama

Esimerkki: Uudistava luontomatkailu (REGGAE) -hanke

Interreg



Co-funded by
the European Union

Aurora

Hanketta rahoitetaan Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) ja Interreg Aurora -ohjelmasta. Hanketta toteuttavat Itä-Suomen yliopisto, LUKE Luonnonvarakeskus (päätoteuttaja), Ab Kristinestads näringslivscentral, Gold of Lapland Ekonomisk förening (SWE), Sveriges Lantbruksuniversitet (SWE), Centria-ammattikorkeakoulu Oy ja Mittuniversitetet (SWE).

- Hanke edistää uudistavaa luontomatkailua levittämällä tietoa siitä ja rakentamalla yritysverkostoja.
- Se tarjoaa ilmaisia verkkokursseja. →
- Se järjestää työpajoja, retkiä, välittää materiaaleja yms.

Lisätietoa: <https://www.slu.se/RegenerativeNatureTourism>

Courses (in English)

1. September 2025 **"Regenerative Nature Tourism"**
2. November 2025 **"Marketing and Communication"**
3. February 2026 **"Cultural Heritage and Forest History"**
4. April 2026 **"Inclusive and Accessible Tourism"**



Euroopan unionin
osarahoittama

Esimerkki: AGORA-hanke



AGORA Regenerative
Tourism

- Hanke pyrkii tukemaan paikallisia ekosysteemejä yhdistämällä yhteisökumppaneita, paikallisia tuottajia ja matkailualan toimijoita sekä suunnittelemalla yhdessä uudistavia matkailukokemuksia autenttisuuden, omaperäisyyden ja kestävyys pohjalta.
- Toteuttajat: Italian kauppakamari Nice Sophia Antipolis, Côte d'Azur; DOMSPAIN, Espanja; Taste Roots Società Cooperativa, Italia; EURAKOM, Ranska; G.G. EUROSUCCESS CONSULTING LIMITED, Kypros; Coopération Bancaire pour l'Europe, Belgia; p-consulting.gr, Kreikka; Bulgarian viinialan ammattilaisten liitto, Bulgaria; **Greenescape Oy, Suomi**
- Rahoitus: Erasmus+

Hankkeen materiaaleja uudistavasta matkailusta:

- Opas uudistavan matkailun kehittämiseen: <https://agoraproject.eu/fi/agora-opas>
- Verkko-oppimismateriaalit: <https://agoraproject.eu/fi/blended-training>
- Interaktiivinen kartta Euroopasta löytyvistä uudistavista käytänteistä: <https://agoraproject.eu/map>



Euroopan unionin
osarahoittama

Kiitos!

Lisää luettavaa uudistavasta matkailusta:

- Bellato, L., Frantzeskaki, N., & Nygaard, C. (2022) Regenerative tourism: a conceptual framework leveraging theory and practice. *Tourism Geographies*, 25(4), 1026–1046. <https://doi.org/10.1080/14616688.2022.2044376>
- Cave, J., & Dredge, D. (2020) Regenerative tourism needs diverse economic practices. *Tourism Geographies*, 22(3), 503-513. <https://doi.org/10.1080/14616688.2020.1768434>
- Heslinga, J. (2022) Regenerative tourism: moving beyond sustainable and responsible tourism. <https://www.cbi.eu/market-information/tourism/regenerative-tourism>
- Pollock, A. (2019) Flourishing beyond sustainability. *ETC Workshop in Krakow*.
- Röntynen, R. (toim.) (2022) Vapaaehtoismatkailun nykytila ja potentiaali: Maailman esimerkeistä Keski-Suomen kontekstiin. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-830-653-8>.
- Röntynen, R. & Tunkkari-Eskelinen, M. (2024) Voluntourism in the Context of Community-Based Tourism, and Regenerative Tourism: A Theoretical Exploration Focusing on Responsibility. *Proceedings of the 7th International Conference on Tourism Research 2024*, 7(1), 340-348. <https://doi.org/10.34190/ictr.7.1.2019>

